UHUSIANO-TIEDOTE

1995

BY AIR MAIL
KWA NDEGE

Tampere 21.12.1995

Hyvä jäsen!

Tämä julkaisu on Uhusianon viesti sinulle.Tuottamisen mahdollisti tuki kulunneen vuoden kehitysyhteistyövaroista.
Uhusianon hallitus piti tärkeänä, että viime elokuun Morogoro-seminaarista Karkussa saadaan kirjallinen yhteenveto kaikille jäsenille.Tähän julkaisuun on koottu valtaosa seminaarin virallisista puheenvuoroista sekä osa käydystä keskustelusta.
Lisäksi julkaisemme kaksi Kitururun perheeltä tullutta kirjettä sekä Hombozassa työskennelleen Jaakko Keräsen kirjoituksen.
Seuraavaan julkaisuun saamme mm. suomeksi käännettyjä osia Ulvilan Markon gradusta.
Huomasitko takasivulla olevan uuden yhdistyksen logon?

Terveisin

Sointu

Sointu Perähuhta

Kuvitus:
Johnson J. Muge

UHUSIANON MOROGORO-SEMINAARI 26.-27.8.1995

Päiväniemi, Karkku

lauantai

Kyösti Kauppinen, pj, Uhusiano ry:
Tämä on neljäs yhteistyökokous, on hauska että Uhusiano-aate on kasvanut.. Runsas osallistuminen osoittaa, että Uhusiano-liike on tarpeellinen täällä ja Tansaniassa. Haluan toivottaa tervetulleeksi tansanialaiset vieraat, jotka ovat kahden viikon aikana tutustuneet yhteistyöjärjestöihin. He ovat voineet perehtyä kansalaisjärjestöjen toimintaan monilla paikkakunnilla. Kiitos Äetsän seuralle hyvästä seminaaripaikan valinnasta. Seminaarista tulee varmasti onnistunut.

Sirkka Nylund, pj, Äetsän kehitysmaaseura:
Olemme iloisia, että niin monet ovat tulleet tähän tärkeään kokouksen. Ohjelma on monipuolinen, voimme varmasti keskustella ja suunnitella hyvin. Toivottavasti kaikki saavat jotakin uutta kotiin vietäväksi.

Heli Pimenoff, Äetsän kehitysmaaseura:
Uhusiano syntyi tarpeesta koordinoida järjestöjen hankkeita. Alkusysäys saatiin Viittakivessä 1989 suomalais-tansanialaisessa työpajassa , jonka järjesti Raija Salonen. Siellä useat järjestöjen aktiivit saivat keskustella yhteistyöstä ja solmia suoria kontakteja. Uhusiano oli alunperin Tushikamane, yhtykäämme. Tushikamane oli sateenvarjojärjestö kahdelletoista yhdistykselle. Toinen tavoite alusta alkaen oli tansanialaisten nuorten koulutuksen tukeminen Tansaniassa ja Suomessa. Kolmas tavoite oli perustaa ammatillinen koulutuskeskus Morogoroon. Ajatus oli järjestää työmahdollisuus Suomessa opiskelleille tansanialaisille ja heille tilaisuus opettaa taitojaan muille tansanialaisille. Tushikamane ja Iisalmen kehypaja löysivät toisensa ja Iisalmi otti tämän suuren hankkeen toteutettavakseen. Silloin yhteistyöjärjestön nimi muutettiin Uhusianoksi väärinymmärrysten välttämiseksi.
Uhusianolla on yksi oma hanke, Tangenin terveysaseman rakentaminen. Koordinaatio on tähän asti ollut ensisijaisesti vuotuisten tapaamisten järjestämistä. Tänä vuonna tilanne on muuttunut, kun tansanialainen koordinaattori Mr. Heriel Kitururu, aloitti työsä Morogorossa. Hän on tuttu monille vuosien ajan tehdystä yhteistyöstä läänin terveystarkastajana. Tämä

tilaisuus on erityinen myös siksi, että tänä vuonna kolmen tansanialaisen tutkijan tekemä arvionti on valmistunut ja ryhmän johtaja tri Lucy Nkya on paikalla.
Tiedotus on Uhusianon uusi tehtävä. Tänä vuonna alamme julkaista tiedotuslehteä.
Koulutus on myös uusi Uhusianon tehtäväkenttä. Järjestöjen koulutushankkeita on yhdistetty Uhusianon hankkeeksi. Se suuntautuu terveydenhoitohenkilöstön kouluttamiseen. Se on sekä täydennyskoulutusta että kouluttajien kouluttamista. Koulutusmenetelminä ovat tekemällä oppiminen ja ongelmalähtöinen ratkaisu.

Kansainväliset vieraat:
Tansanian suurlähettiläs
Wilfred Tibaijuka ja Kemi-tytär
Rehtori Agnes Hellar
Rehtori Pricilla Mgeni
Sairaanhoitaja Sikitiko Iddi
Birgitta Kwakwa
Inviolata ja Laiti Nganyani

Suurlähettiläs Wilfred Tibaijuka:
Hyvät kuulijat, olemme lähteneet Helsingistä jo varhain tänä aamuna, jotta tulisimme seminaariin ajoissa. Olen ensimmäistä kertaa Suomen maaseudulla. On suuri kunnia, että minut on jälleen kerran kutsuttu tähän seminaariin, joka on symboli Suomen ja Tansanian välillä, erityisesti ihmisten kesken. On suuri ilo, että voimme olla läsnä täällä. Torstaina Helsingissä oli Suomi-Tansania -seuran järjestämä tilaisuus. Ryhmä Tansanian 4H- nuoria esitti ohjelmaa ja yksi nuorista kysyi: Miksi suomalaiset menevät Tansaniaan? Hän kuvaili hyvin Tansanian vaikeuksia: epävakaan talouden, korruption, erilaisen ympäristön, uhkaavat eläimet. Miksi suomalaiset näistä huolimatta menevät Tansaniaan? S-T seuran puheenjohtaja Leif Packalen pohti kysymystä ajomatkan aikana. Luulen, että vastaus on solidaarisuus, suomalaiset tuntevat ystävyyttä, he haluavat olla hyödyksi. Ystävyys on Tansanian matkojen pohjimmainen tarkoitus, tärkein yhteys kahden kaukaisen maan välillä.
Tansaniassa 70-luvulla TANU:n ja CCM:n politiikkana oli ihmisten kehittäminen. Tansania oli yhtenäinen. Nyt tilanne on toinen. Talous on kriisissä, sosiaalipalvelut ovat murenneet, koulut ovat vaikeuksissa: palvelut ovat heikentyneet. Vastauksena tälle kriisille tansanialaiset ovat ruohonjuuritasolla järjestäytyneet kansalaisjärjestöiksi. Ne työskentelevät nuorten kanssa, naiskysymyksen parissa, ympäristöongelmien ratkaisemiseksi, turvallisuuden takaamiseksi (Sungu sungu). Tällainen toiminta saa tukea mm. Suomesta ja tämän seminaarin osanottajilta. Tämä tuki auttaa tansanialaisia selviytymään ongelmista. Kansalaisjärjestöjen työ on paras ilmaisu kansojen väliselle ystävyydelle ja yhteistyölle.

Kuuntelin tarkkaan puheenjohtajan esityksen Uhusianosta. On tärkeätä että yhdistyksillä on tällainen yhteistyöelin, jotta ryhmät tietävät toisistaan ja että morogorolaiset tietävät järjestöistä. On erittäin hyvä, että vuotuisissa kokouksissa saadaan palautetta kentältä. Tansanian hallitus toivottaa työn tervetulleeksi ja kansalaisjärjestöjen työtä arvostetaan. Aiempi politiikka, jossa hallitus pyrki huolehtimaan kaikesta, on osoittautunut mahdottomaksi. Siksi toivotamme kansalaisjärjestöjen työn tervetulleeksi. Pääministerin alaisuudessa on erityinen toimisto järjestöille.

Olemme erittäin kiitollisia. Yhtenä esimerkkinä Suomen tuesta: vuonna 1961, kun Tansania itsenäistyi, Tansanian ja Etelä-Korean taloudellinen tilanne oli sama. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin erot ovat huikeita. Sanotaan, että olemme tuhlannet kehitysavun, olemme laiskoja ja epäjärjestäytyneitä. Haluan sanoa, että me tansanialaiset tulimme Tansanian kansaksi mm. kehitysavun turvin. Itsenäistyessä Tansania oli joukko etnisiä ryhmiä ja heimoja, jotka eivät puhuneet yhtenäistä kieltä, suahili alkoi vasta yleistyä. Avun tuella hallituksen politiikka saattoi rakentaa Tansanian valtion.□

Marko Ulvila:
Esittely tutkimusraportista ***Learning with the Villagers: an Account of a participatory research in the Uluguru Mountains, Tanzania.***

Hyvät kuulijat, käsillämme on raportti vuonna 1993 tehdystä kylätutkimuksesta Uluguru-vuorilla. Tutkimushankkeen tavoitteena oli parantaa Morogoron alueella työskentelevien kansalaisjärjestöjen kylätuntemusta. Lisäksi siinä haluttiin kokeilla osallistavan maaseutuselvityksen (englanniksi Participatory Rural Appraisal, PRA) menetelmiä.

Osallistavan maaseutuselvityksen menetelmä on syntynyt sekä turhautumisesta tavanomaisen tietojenhankinnan puutteisiin että hyvistä kokemuksista visuaalisista ryhmäprosessoinneista. PRA nojaa kolmeen pylvääseen: asenteisiin, menetelmiin ja jakamiseen.

Ulugurun PRA-hanke käynnistyi vuonna 1992 kun uusimaalaiset ja morogolaiset partiolaiset päättivät selvittää omien projektikyliensä elämää. Tutkimustyöhön kutsuttiin mukaan muutkin Morogoron alueella työskentelevät järjestöt ja monet vastasivat myöntävästi. Keväällä 1993 kirjoitin kaksi taustapaperia; yhden PRA-menetelmistä ja toisen Ulurugun alueen kulttuurista ja ympäristöstä.

Kesällä 1993 tutkimusryhmä, jossa oli mukana järjestöjen edustajia, koulutti ensin itsensä Bigwan kansanopistolla viikon kurssilla. Sen jälkeen ryhmä vietti viisi päivää Kirkoassa, Hombozassa ja Kata ya Mlimanin alueella. Näistä kokemuksista kirjoitetiin sua-

hilin kieliset raportit, jotka jaettiin järjestöille ja kylille. Seuraavaksi kaksi morogorolaista ja minä osallistuimme laadukkaalle PRA kurssille Mtwarassa. Kurssin jälkeen jouduin palaamaan Suomeen, mutta muu tutkimusryhmä jatkoi Tangenissa ja Mongwessa. Niistäkin kirjoitettiin suahilin kieliset raportit.

Aloin kirjoittaa loppuraporttia hiljalleen vuonna 1994. Siihen kerättiin vielä lisää aineistoa uusimaalaisten partiojohtajien matkalla kesällä 1994, jolloin Pia Hakkari ja Ville Pokkinen haastattelivat tutkimukseen osallistuneita järjestöjen edustajia ja kyläläisiä.

Raportti jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä käsitellään keskustelua osallistumisesta ja esitellään osallistavan maaseutuselvityksen menetelmä. Toisessa osassa käsitellään Uluguruvuoren luonnonoloja ja kulttuuria hamasta menneisyydestä nykypäivään. Kolmanneksi arvioidaan tutkimushanketta ensimmäisessä osassa kuvattua keskustelua vastaan.

Tutkimuksen tuloksista tärkein on kuilujen havaitseminen kyläläisten ja ulkopuolisten käsitysten välillä. Esimerkiksi Ulugurun alueesta lähinnä eurooppalaisten kirjoittamissa katsauksissa ei yhtä poikkeusta lukuunottamatta puhuta mitään aluetta 1920-1930 -luvuilla vaivanneista kuivuuskausista, tuholaisaalloista ja sairausepidemioista. Kaikissa kylähistorioissa näillä tapahtumilla kuitenkin on vahva asema. Toiseksi ulkopuoliset pitävät alueen pahimpina maatalousongelmina eroosiota ja ruohopaloja. Kyläläisten mielestä eniten ongelmia aiheuttavat kuitenkin tuhohyönteiset ja -eläimet.

Raportin lopussa suosittelen syvempää perehtymistä ja aktiivisempaa toimintaa niissä asioissa, joissa Uluguruvuorten asukkaat ovat kunnostautuneet ympäristön suojelijoina. Niitä ovat mm. kiinnostus puiden istuttamiseen, viljelysten pengerrys, puuta säästävät tulisijat ja pyhien metsien suojelu.

Puheenvuoroni lopuksi haluan kiittää kaikkia niitä, jotka ovat olleet mukana tutkimushankkeessa. Olen erittäin kiitollinen Raija Salosen avusta, ja siksi omistankin kirjani hänen muistolleen. Kaikkien mukana olleiden järjestöjen työntekijät olivat erittäin kannustavia. UM:n kehitysyhteistyöosasto rahoitti sekä kenttätyötä että raportin levittämistä Tansaniassa.□

KOMMENTTEJA

Heli Pimenoff:

Myös Äetsän kehitysmaaseura on tehnyt selvitystä osallistavalla menetelmällä Hombozan kylässä. Silloinkin törmättiin rooliasetelmiin, joita kuitenkin pystyttiin muuttamaan työn kuluessa.

Tri Lucy Nkya:

Aina ei paikallinen ymmärrys voi olla toiminnan lähtökohtina. Kyläläisillä on paljon uskomuksia, jotka hidastavat kehitystä. Sirkat ja satoa tuhoavat siat eivät suinkaan

ole suurin ongelma, vaikka kyläläiset niin sanovat. Koleraepidemiaa vuonna 1978 eräät kyläläiset sanoivat jumalten tahdoksi ja pahojen henkien aikaansaamaksi.

Marko Ulvila:

Olen eri mieltä Nkyan kanssa. Kunnioitus kyläläisiä ja paikallisia tapoja kohtaan on lähtökohta.

Tom Nylund:

Työn lähtökohta on työskentely Morogorossa 1991, kun olin opettamassa puuosastolla. Halusin selvittää Tansaniasta Suomeen tulevien opiskelijoiden valintaa. Tein selviyksen lopputyönäni Lahden Muotoiluinstituutin opetusosastolla. Menetelmänä olivat haastattelut ja kyselylomakkeet. Kyselylomakkeita palautti 15 nuorta. Kysymykset keskittyivät kartoittamaan kielitaitoa, opiskelijavalintaa sekä opiskeluun ja sosiaalisiin suhteisiin liittyviä asioita.

Opiskelijavalinnassa ei oltu käytetty kokeita, vaan se perustui keskusteluihin. Suomalaiset olivat kysyneet halukkuutta opiskeluun, toivealaa ja lupausta opettaa muita Tansaniaan paluun jälkeen. Sosiaalisten suhteiden kerrottiin opiskeluaikana olleen normaaleja. Ehkä vastauksissa oli myös vieraskoreutta. Opiskeluvaikeudet rajoittuivat kielivaikeuksiin teoriaopetuksessa. Kyselykaavake olisi kannattanut antaa heti Suomessa, toisaalta pidentynyt aikaperspektiivi on vaikuttanut ehkä hyväänkin suuntaan. Vastauksien suppeus oli silmiinpistävää, avoimiin kysymyksiin vastattiin vain muutamalla sanalla, vaikka tilaa olisi ollut useille lauseille. Syynä

oli ehkä kyselylomakkeen outous. Aineistona on myös kehitysyhteistyöntekijöiden havaintoja. Tutkimuksen teemat: kielitaito, valinta, sosiaaliset suhteet, opiskelu. Näistä saisi hyviä jatkotutkimuskysymyksiä. Myös opiskelijoiden sijoittuminen ja toiveiden täyttyminen kannattaisi kartoittaa. Lopussa olen kommentoinut: kielitaito opiskelijoilla oli hyvä, valinnat tehty ilman kokeita, mistä seurannut pettymyksiä ja vaikeuksia, hyvän opiskeluympäristön luominen tärkeää. Opiskelijoiden pitäisi tietää etukäteen mahdollisimman paljon opinnoista ja elämästä vieraassa maassa, pelkkä toive opiskella täällä ei saa olla perusteena. Sosiaalisia suhteita pidettiin yllättäen muuttumattomina.

Toivon työni auttavan koulutusyhteistyön kehittämisessä. □

Tri Lucy Nkya: Morogoron kansalaisjärjestöhankkeiden arviointi:

Edustan täällä työryhmää, joka teki arvion Morogorossa. Aluksi haluan kiittää FINNIDA:a hankkeen rahoittamisesta. Toiseksi haluan kiittää kehitysyhteistyöneuvos Jorma Suvantoa Suomen suurlähetystössä. Haluan myös kiittää Morogoron piirikunnan johtajaa (DC) ja järjestöjen johtajia ja vastuuhenkilöitä tietojen antamisesta. Lopuksi haluan Morogoron asukkaiden ja Tansanian kansan puolesta kiittää Raija Salosta, joka aloitti yhteistyön Morogoron alueella. Olisimme halunneet hänen olevan täällä kanssamme, mutta kohtalo oli toinen - rauha hänen sielulleen.

Esittelen kansalaisjärjestöhankkeiden vaikutusarviota vuosilta 1989-94. Arvion teki ryöryhmä, johon kuuluivat taloustieteilijä, yhteiskuntatieteilijä ja lääkäri. Arvion tehtävänä oli selvittää kansalaisjärjestöjen avun vaikutuksia vastaanottajiin: taloudellista kehitystä, ympäristömuutoksia ja väestön terveydentilaa. Tutkimme myös apumetodeja ja pohdimme olisiko niistä opittavaa meillä tansanialaisilla tai teillä suomalaisilla.Tarkastelimme myös projektien kulttuurisia merkityksiä. Halusimme antaa Suomen ja Tansanian hallituksille käsityksen siitä millaista työtä kansalaisjärjestöt tekevät. Tällä tarkoitan esimerkiksi sitä mitä Tansanian hallitus on oppinut käytännön toimenpiteistä: yhteisön osallistumista ja vastaanottajan huomioimista. Tarkoituksena oli myös antaa suosituksia tapahtuneeseen ja tulevaisuuden suunnitelmiin liittyen.

Evaluaatio käsitti kuusi perusterveydenhuollon projektia, myös Morogoron aluesairaalan.

Koulutussektorilla tarkasteltiin Tushikamanen ammatillista kurssikeskusta ja neljää kansakoulua sekä yhteisöprojekteja. Näistä kolme oli ompelupajoja: Hombozassa, Tangenissa ja Changarawessa. Oli myös kaksi laukkupajaa ja mattoprojekti.

Myös ympäristöprojekteja oli mukana; taimitarha Hombozassa sekä Morogoron poikapartiolaisten projekti.

Sosiaalialan projekteja edusti Mtonin orpokoti Tangenissa.

Arvion menetelmäksi valittiin laadullinen selvitys, koska saatavilla ei ollut riittävästi taustatietoa tilastollisia vertailuja varten.

Ennen kentälle menoa hankittiin lupa lääninhallinnolta, joka ohjasi piirikunnan valtuutetun puheille. Sen jälkeen laadittiin kyselylomakkeita kaikille osapuolille. Kyliin ja hankekohteisin tehtiin vierailuja. Lisäksi tavattiin Morogoron hallinnon edustajia erityisesti terveys- ja koulutushallinnossa. Tämän jälkeen aineisto analysoitiin.

Tulokset

Terveydenhuolto

Morogoron lääninsairaala on saanut monenlaisia välineitä ja tarvikkeita. Puhdistusvälineiden tarkoituksena on välttää HIV:n leviämistä. Käyttäjät olivat tyytyväisiä tarvikkeisiin, sillä halli-

tuksen kyky huolehtia varustuksesta on heikentynyt. Apu on kohentanut sairaalan ympäristöä, työolosuhteita ja potilaiden oloja.

Toinen onnistunut hanke on *Hombozan* kylän *terveysasema.* Kyläläiset on jätetty ilman palveluja, vaikka he ovat maksaneet veroja. Hombozan kyläläisten kiitollisuutta terveysaseman saamisesta on vaikea kuvata. Asema on äärimmäisen tarpeellinen. Itse olin kaksi päivää kipeänä Hombozaan kiipeämisen jälkeen ja voin kuvitella miten vaivalloinen ja vaarallinen tuo matka voi olla raskaana olevalle naiselle.

Tangenin kyläläiset pitivät klinikkaa tarpeellisena, mutta eivät osallistuneet rakentamiseen, toisin kuin Hombozassa ja Mongwessa.

Kambala on sadekauden aikana saavuttamattomissa, joten terveysasemaa tarvittiin kipeästi. Kyläläiset ovat kiitollisia.

Lubungon kylässä tarvittiin myös terveysasemaa.

Koulutus

Katsastimme neljä peruskoulua. Kaksi niistä oli maaseudulla ja kaksi kaupungissa. Haastattelimme opettajia ja oppilaita.

Muunganon koulun henki ja työmoraali on kohentunut hyvien luokkahuoneiden ja välineiden ansioista. Oppilaat olivat puhtaita, koska he olivat saaneet pölyttömän luokan.

Changarawen koulu oli kiitettävä kuten Muunganokin: tilat olivat mukavat ja hyvät. *Muunganossa* ongelmana oli hallinto. Rakennustyön hallinto oli erilainen kuin Changarawessa, jossa oli paikallinen rakennusjohtaja. Rakennus ei edistynyt kovin hyvin, koska rakennustyöstä vastaava henkilö ei ottanut kyläläisiä mukaan suunnitteluun.

Mweren kansakoulun suhteen oli ongelmia tiedonhankinnassa.

Kikundin koulu on saanut erityisapua vammaisille lapsille. Se on parantanut lasten oloja.

Suurin apua saava hanke on *Tushikamanen ammattikoulutuskeskus*. Se on katolisen hiippakunnan tontilla, koulualue on suuri ja mittavilla resursseilla tehty. Keskuksen tavoitteena on valmistaa nuoria ammatteihin ja auttaa heitä omaan ammatinharjoittamiseen. Opiskelijoiden haastattelut osoittivat, että monillakaan heistä ei ollut tansanialaisia ammattipätevyyskirjoja. Laitoksen pitäisi hankkia oikeus myöntää niitä. Uskon että taitojen opettamisessa on kuitenkin onnistuttu ja onnistutaan vastakin. Onhan keskus varustettu yli kansallisen tason.

Morogoron lääninkirjasto sai tukea lehtitilauksiin sekä kirjoituskoneen ja polkupyöriä.

Ympäristö

Ympäristöhankkeista partiolaisten metsähankken johtaja ei ollut tavoitettavissa eikä hankkeen työntekijä pystynyt kertomaan tarvittavia tietoja.

Sosiaalityö

Sosiaalisista hankkeista tutkittiin *Mtonin orpokotia,* joka ei oikeastaan ole orpokoti, koska jo varttuneilla lapsilla ei ole siellä kunnon ohjausta.

Nämä olivat hankkeista saadut tulokset.

Työntekijöiden koulutus

Morogoron lääninsairaalan työntekijät olivat saaneet sterilisointikoulutusta kaikilla osastoilla. Hombozan hanke on hoitotyön lisäksi järjestänyt yhteisön ja työntekijöiden koulutusta perusterveydenhoidosta erityisteemalla AIDS. Sikitiko Iddi on nyt Suomessa, jotta hän voi jatkaa terveyskasvatusta täällä saamiensa oppien mukaan.

Ongelmia

Laitoksien hallinnossa oli ongelmia, ja paljon parempia tuloksia olisi saatu aikaan, jos muutamia asioita olisi hoidettu paremmin.

Yksi vakava ongelma oli toiminnan koordinointi. Olisi hyvä, jos olisi yhteistyöstä vastaava taho, jolta saisi asiallista tietoa.

Paikallisen hallinnon tuntemus ja osallistaminen on ollut puutteellista. Esimerkiksi läänin koulutarkastaja ei ole saanut tietoa koulujen rakentamishankkeista. Tämän vuoksi hän ei pysty ottamaan huomioon suomalaisten panostusta suunnitellessaan koulujen rakentamista ja varustamista. Kaikki koordinaattorin raportit pitäisi toimittaa myös Tansanian hallintoelimille.

Kulttuurien kohtaamisessa oli ongelmia. Monet morogorolaiset arvostavat vierailuja, mutta suomalaisten pitäisi tuntea paremmin paikallista kulttuuria. Vähissä vaatteissa kulkeminen tai suuteleminen julkisisilla paikoilla ei ole sopivaa.

Tushikamane-keskuksessa oli vakavia hallinnollisia ongelmia. Tarvitaan pätevä johtaja ja erilainen hallintomalli. Hallituksessa tulee olla ulkopuolisia jäseniä. Puutteita havaittiin myös työsopimuksissa ja työehdoissa. Keskuksessa ei myöskään ole ammattijärjestön osastoa tai luottamusmiestä. Työturvallisuustarkastuksesta ei ollut todistusta.

Myönteisiä tuloksia

on avun suuntautuminen suoraan väestölle. Paikalliset asukkaat ovat usein osallistuneet hankkeiden suunnitteluun, päätöksentekoon ja toteutukseen. Kansalaisjärjestöt ovat tehokkaita ruohonjuuritason saavuttamisessa ja yhteisöjen muutoksen aikaansaamisessa.

Kun halutaan tehdä onnistuneita hankkeita, on syytä tehdä tarvekartoitus. Tätä tarvitaan erityisesti tuotantoprojekteissa. Esimerkiksi mattojen valmistaminen Hombozassa on tuskin kannattavaa, sillä kysyntä on olematon. Myös laukkutuotanto on vaikeuksissa. Raaka-aineet ovat vaikeasti hankittavia ja laukut kalliita. Luostarin työpaja on hyvä, jos se hyödyttää luostaria. Mutta

jos sen ajateltiin tukevan ympäröivää yhteisöä, oli ajatus jo perusteiltaan väärä. Luostarin sisarilla ei ole mahdollisuutta tehdä itsenäisesti työtä luostarin ulkopuolella. Tarvekartoitus tekemällä hankkeet olisi suunnattu toisaalle. Myös ompeluhankkeet eivät aina olleet oikeissa paikoissa. Koulutus ilman välineitä on tuhlausta; harvoilla kyläläisillä on mahdollisuutta hankkia konetta tai työtiloja. Nämä esimerkit kertovat tarvekartoituksen tärkeydestä.
Projektien onnistuminen riippuu infrastruktuurista. Esim. Hombozassa kyläläiset haluavat kovasti tietä, sillä se tekisi lääkekuljetukset ja kaupanteon helpommaksi. Useimmissa näissä kylissä ei ole teitä tai muita viestintävälineitä. Jos kylissä on pahoja puutteita, viestin vieminen kaupunkiin on hidasta.

Suositukset

Suomalaiset järjestöt ovat tehneet hyvää ruohonjuuritason työtä ja sitä tulisi jatkaa Uluguru-vuorilla, myös vuorten itäpuolella. Suosittelen myös Kehitysyhteistyöosastoa tukemaan kansalaisjärjestöjä isojen projektien sijaan.

Paikallishallinon tulisi tukea osaltaan näitä hankkeita. Kunkin alueen virkamies voi suunnitella rakennushankkeen virkatyönään, jolloin ei tarvita ulkopuolisia tekijöitä. Paikallishallinto voisi rakentaa teitä ja siltoja, kylien väki on valmista tekemään työtä.
Suomalaisten järjestöjen kannattaa palkata koordinaattori, mikä onkin jo toteutunut. Suomalaisia vieraita pitäisi kouluttaa paikallisesta kulttuurista, Suvanto suunnittelee aiheesta kirjasta, jossa valmennettaisiin kulttuurista toiseen siirtymisessä. On tärkeää, että paikallisviranomaisia informoidaan hankkeista. Jos mahdollista, paikallisväestön kanssa on hyvä tehdä tarvekartoitus hukkatyön välttämiseksi. Hankevastaavien on hyvä kirjoittaa raportteja, jotta tietoa on kaikkien saatavilla ja siitä voitaisiin ottaa oppia.
Lopuksi haluan ilmaista työtovereideni tunteita. He ovat olleet tyytyväisiä saadessaan palautetta kansalaisjärjestöiltä täältä Suomesta, mutta ovat olleet pettyneitä joidenkuiden luonnosraporttia kommentoineiden kielenkäytöstä. Eräs kommentoija oli syyttänyt tutkimusryhmäläisiä valehtelijoiksi, mikä on sopimatonta.□

Leo Olasvirta:
Kiitos osallistumisesta tähän seminaariin, tämä on meille tärkeää. Viime vuoden lopusta olemme Kehitysyhteistyöosastolla aloittaneet uuden arviointiohjelman. Arviointeja tehdään kaikissa yhteistyömaissa.
Olemme aloittaneet paikallisarvionnin, jossa pyrimme saamaan paikallista näkökulmaa esille. Yleensä arviointiryhmissä on käytetty vain eurooppalaisia asiantuntijoita. Tällöin saadaan vain tuttuja vastauksia tuttuihin kysymyksiin, paikallisen kulttuurin ymmärrys ei näy arvioinneissa.
Palkkaamme paikallisia työryhmiä. Suurlähetystö hoitaa toteutuksen, järjestämme vain rahoituksen. Koetamme löytää uutta. Morogoro-hanke on ensimmäinen, Karangon tuntemuksen johdosta. Olemme ilmoittaneet tästä uudesta lähestymistavasta mm. OECD:lle ja EU:lle.
Löysimme korkeasti koulutetun ja kokeneen työryhmän. Yleensä kehitysmaissa ei löydä näin pätevää tiimiä. Sovime yhdessä tehtävänkuvauksesta.
Arviot tehdään yleensä nopeasti, jolloin ei ole aikaa perehtyä paikalliskulttuuriin. Tämän ryhmän etu on se, että tansanialaisina he tuntevat kulttuurin hyvin. Arvio on yleensä prosessi, jossa mitataan tuloksia. Lopputilannetta verrataan alkutilanteeseen, katsotaan vaikutusten myönteisyyttä ja kielteisyttä, odottettavuutta ja hankkeen tehokkuutta. Huomioon otetaan myös ulkopuoliset tekijät kuten talouden muutokset.

Tämä arvio on vaikutusarvio (impact evaluation). Se on kaikkein vaikeimmin tehtävä arvio. Suurin osa tuloksista on myönteisiä. Siksi pidän jyrkimpiä kommentteja tarpeettomina. Ei ole syytä hermoilla. Paikallisviranomaisia on aina syytä informoida, mikä on havaittu. Arviossa yleensä sisällön vastuu on tekijäryhmillä. Rahoittajina emme puutu sisältöön ellei siinä ole selvästi virheellisiä havaintoja, jotta ne korjataan. Nkya lupaa toimittaa tekstiä uudelleen.
Harjoitus on ollut varmasti hyödyllinen. Työn valmistuttua raportti painetaan ja jaetaan asianosaisille.

Leif Packalen: Suositus koordinaattorin palkkaamisesta ja hänen vastuusuhteestaan Finnidaan on hieman hämmentävä. Voitko perustella tätä?

Lucy Nkya: Tansania on hallintoyhteiskunta, jossa kullakin pitää olla pomo. Koska Finnida rahoittaa suuren osan yhteistyöstä, on hyvä, että Finnida saa tietoa. Suosituksen ajatuksena oli,

että kullakin pitää olla vastuusuhde jonnekin.

Leo Olasvirta: Finnida ei tee koordinaatiota.

Marko Ulvila: Arvio on hyvä nähdä osana pidempää prosessia, jossa pyrimme parantamaan työtämme. Ajatus arvion tekemisestä syntyi Uhusianon kesätapaamisessa 1994, kun osastopäällikkö Kari Karanko oli mukana keskustelemassa Morogoro yhteistyöstä. Arviointihankken pilottiluonne tuo siihen lisää merkittävyyttä.

Heli Pimenoff: Oliko aikaa riittävästi?

Lucy Nkya: Aikapula oli ilmeinen. Ongelmia aiheutti myös se, että kaikki eivät olleet halukkaita antamaan tietoja.

Leo Olasvirta: Lähetystö olisi saanut olla aktiivisempi tietojen järjestämisessä.

Leif Packalen: Valtion kehitysyhteistyössä tehdään sopimukset hyvin palkattujen ammattilaisten kanssa. Kansalaisjärjestötyössä tekemisen halu ja vapaaehtoinen panos on keskeisintä ja ammattimaisuus on toissijaista. Järjestöjen väki ei välttämättä tunne protokollaa, ja suomalaisten järjestöjen toimintakulttuuri eroaa tansanialaisesta. Vain yhteistyöllä voimme oppia.□

---

sunnuntai

Heriel Kitururu:
Kiitos kutsusta tähän tärkeään seminaariin. Haluan tuoda terveiset herra Ponellalta, joka on siirtynyt Lindin läänin kehitysjohtajaksi. Myös mama Mhongole lähettää terveisiä, hän on nyt Morogoron maalaiskunnan henkilöstöpäällikkö.
Minulla ei ole kovin paljoa kerrottavaa. Tein raporttini tilanteessa, jossa en voinut kattaa kaikkea toimintaa Morogorossa. Tämä vierailu on minulle tutustumismatka kaikkiin niihin järjestöihin ja ihmisiin, joihin en ole ennen tutustunut.
Raportin alussa on Morogoron kartta ja perustiedot alueesta. Pääosan muodostaa suomalaisten hankkeiden kuulumiset. Osa projekteista on päättynyt siinä mielessä, että esim. rakennukset ovat valmistuneet. Monet terveyskeskukset tarvitsevat lääkkeitä ja välineitä.
Toinen ryhmä on käynnissä olevia hankkeita, joissa rakentaminen on vielä kesken. Nämä ovat erittäin tärkeitä yhteisöille. Käsityöhankkeet ovat tärkeitä. Paperissani suosittelen, että perehdytään myös alueisiin, jotka ovat kaukana teistä. Tarvitaan yhteinen ymmärrys avusta tukijoiden ja kyläläisten kesken. Kartta osoittaa hankkeiden sijainnin. Suomalaisten hankkeet ovat tehneet selvän vaikutuksen Morogoron alueella.□

Agnes Hellar:

1. Taustaa

Aloitan Tushikamanen taustasta. Kaikki alkoi Salosten kotoa Mzumbesta. Erityisesti Raija Salonen piti paljon nuorista ja vietti monipuolisesti aikaa alueen nuorten kanssa. Hän oppi tuntemaan heidän ongelmiaan mm. koulutukseen pääsyssä. Raija nimitti näitä nuoria työttömiksi katupojiksi. Niinpä Raija alkoi miettiä miten auttaa heitä. Raija selitti suomalaisille tilanteen ja monet halusivat olla aluksi. 1985 kaksi nuorta sai rahoituksen käydäkseen yksityistä secondary-koulua Kilosassa. Tästä koko toiminta alkoi. Seuraavina vuosina monet pojat saivat ammattikoulutusta Suomessa.

Vuonna 1986 Salosten työ IDM:ssä loppui ja he palasivat Suomeen. Raija sanoi: "Menemme takaisin Tansaniaan, mutta haluaisin olla silta suomalaisten ja tansanialaisten välillä". Suomessa hän sopi ystävien ja yksittäisen ryhmien kanssa avustamisen aloittamisesta.

Vuonna 1989 Viittakiven opistolla oli suuri suomalais-tansanialainen työpaja, josta monet hankkeet saivat alkunsa. Raijan unelma oli toteutumassa.

2. Tushikamanen alku

Heinäkuussa 1990 syntyi sopimus katolisen hiippakunnan, Tushikamanen ja Iisalmen kehypajan välillä. Päätös oli rakentaa ammatillinen koulutuskeskus Morogoroon. Suomessa koulutetut nuoret kouluttaisivat edelleen muita. Rahoituksesta 75% tuli Kehitysyhteistyöosastolta ja 25% Iisalmen kehypajalta.Piispa antoi tontin keskukselle ja työ alkoi. Piispa Mguba on nyt sairaseläkkeellä ja Raija on kuollut.

3. Rakennustyö ja kurssit

Rakennustyö alkoi 1991. Lokakuuhun 1992 mennessä muutamat päärakennuksen huoneet olivat valmiita.Ensimmäiset kurssit olivat ompeluja tietojenkäsittelykursseja. 1993 aloitettiin autonkorjauskurssit, 1994 puutyökurssit ja tänä vuonna

muurauskurssit. Toivomme aloittavamme kotitalouskurssin lähiaikoina. Se on tarkoitettu antamaan äideille ja tytöille tietoa ravitsemuksesta, ruuanlaitosta, lastenhoidosta, hygieniasta ym. Päärakennus koostuu toimistoista, luokista, puutyöpajasta, autoverstaasta ja varastosta.
Henkilökunnan majoitustilat: perheettömille on 15-paikkainen talo. Vierastalossa majoitettiin viime vuonna 126 vierasta, elokuun loppuun mennessä tänä vuonna on majoitettu 80 vierasta. Nuorisotalo on vielä rakenteilla, se valmistuu vuoden loppuun mennessä. Silloin aloitetaan kotitalouskoulutus. Kulttuuriryhmä Twikindize tulee käyttämään taloa.

4. Opiskelijat
Kysyntä on suurta sekä lyhyille, että pitkille kursseille. ATK-kurssit kestävät 3-4-viikkoa, ompelukurssit 6 kuukautta. Pitkät kurssit kestävät 1-3 vuotta.
Tämän vuoden loppuun mennessä kursseillemme on osallistunut yli 900 opiskelijaa. ATK-kurssit ovat olleet suosituimpia.

5. Ammattitutkinnot
Lyhytkurssit alkoivat kokeellisesti 1992, todenteolla vuonna 1993. Viime vuonna 16 opiskelijaa osallistui amattitutkinnon kokeisiin, heistä 4 läpäisi sekä teorian että käytännön, 4 hylättiin. Tänä vuonna 42 opiskelijaa on ilmoittautunut tutkintokokeisiin.

6. Tuotanto
Tilauksia tulee ja tuotteita valmistuu eri työpajojen ja kurssien tuotteina..

7. Tulevaisuuden suunnitelmat
Tulojen lisäämiseksi perustetaan kauppa ja kanttiini, myös kulttuuriryhmä esiintyy ja musiikkistudio rakennetaan. Tiloja vuokrataan erilaisiin tarkoituksiin.

8. Ongelmia
Kaikki mikä on uutta törmää myös vaikeuksiin. Tushikamanessa niitä on
- pätevien ja koulutuettujen työntekijöiden puute vaikeuttaa opetusta, monet opettajat ovat käyneet ammattikoulun Suomessa ja Tansaniasta heillä on vain peruskoulun tai huonon oppikoulun tutkinto.
Kaikki eivät käyneet edes kunnon ammattikouluja vaan oppisopimuskoulutuksen. Alhaisen koulutuksen vuoksi nuorista tuli puoliksi suomalaisia ja puoliksi tansanialaisia, ei kumpiakaan kunnolla. Joitakin heistä on vaikea käsitellä, he saattavat pitää itseään erinomaisena ja ovat röyhkeitä. He tulivat takaisin ilman pätevyyttä opettamiseen. Ongelman ratkaisemiseksi olemme järjestäneet opettajakoulutusta.

- asuntola. Asuntolan raketamisella on kiire, sillä Morogoron ulkopuolelta tulevat eivät voi tulla opiskelemaan.

- vierastalo. Tansanialaisen kulttuurin arvokkaita puolia on vieraiden kunnioittaminen. Minun täytyy kuitenkin sanoa että kun jotakuta kunnioitetaan,

hänen tulisi kunnioittaa myös itseään ja muita. Tushikamanen vieraat ovat enimmäkseen Suomesta. He ovat usein opiskelijoita tai työleiriläisiä. Yleensä alussa annetaan ohjeita miellyttävän ja turvallisen vierailun takaamiseksi. Tiedän, että he saavat samanlaista tietoa Suomessa ennen matkaan lähtöään. Suoraan sanoen, meille on ollut paljon enemmän harmia kuin iloa vieraista. Oli joitain erittäin soveliaita vieraita, mutta heitä on vain muutama, olemme heille kiitollisia. Useissa tapauksissa ihmiset ovat olleet töykeitä, paljon juomista ja kaupungilla kulkemista, vieraat etsivät rakastajia. Toivon sydämestäni, että Tansaniaan tulevat ystävät yrittäisivät käyttäytyä kunnolla. On hyvä ajatella, että kukin käyttäytyisi kuin kotonaan. Mitä suomalaiset ajattelisivat, jos tusina tansanialaista käyttäytyisi huonosti vierailullaan täällä. Pyydän, että vierailuille valitaan kunnon ihmisiä. Matkustajille pitää antaa hyvää tietoa Tansaniasta. Emme halua Tushikamanen olevan lomakeskuksen, miksi sitä monet kutsuvat. Tushikamanella on paha maine tässä mielessä. Lisäksi jotkut vieraat kutsuvat itseään turisteiksi. Tusikamane ei ole hotelli, sinne ei pidä tulla lomailemaan. Lopuksi olemme tehneet lomakkeen, jonka jokainen vieras täyttää. Se auttaa silloin, kun vieraat joutuvat ongelmiin esim. poliisin kanssa. On totta, mutta surullista, että osa vieraista kieltäytyi täyttämästä lomaketta. Tarttukaamme asiaan ja tehkäämme Tushikamanesta kunnon paikka kunnon ihmisille. Englantilainen sananlasku: It is never too late to learn and never too late to turn.

Kiitos kutsusta ja mahdollisuudesta puhua. Kiitos myös miellyttävästä vierailusta. Kaikki ovat tervetulleita Tansaniaan, Morogoroon ja Tushikamaneen. Karibuni sana! □

Pricilla Mgeni:

Changarawen koulun suunnitelmat ovat rakentaa neljä opettajan taloa ja käymälöitä. Lisäksi haluamme tarjota kyläläisille kirjastopalveluja. Helmikuusta tänä vuonna on yksi toimistoista ollut kirjastona. Se saa tukea yksityisiltä ja kansalaisjärjestöiltä.

Läheisiin kyliin on muuttanut paljon väkeä ja meidän täytyy perustaa rinnakkaisluokkia. Vuoteen 1997 meillä tulee olemaan n. 600 oppilasta ja tarvitsemme lisää luokkahuoneita.

Kiitokset Kehitysyhteistyöosastolle, avustajille Harjavallasta ja Nakkilasta, Reijo ja Raija Saloselle sekä muille, jotka ovat olleet tukemassa kouluprojektia. □

David, Maija ja Ninabina Kitururu kirjoittavat:

Hyvät Uhusianon jäsenet!
Ensiksi haluaisimme onnitella teitä kaikkia tekemästänne työstä. Meillä on ollut mahdollisuus tutustua kehitysyhteistyöhön ja ihmisten tarpeisiin sekä kaupungissa,että maaseudulla. Olemme tutustuneet tilanteeseen terveys-, koulutus- ja sosiaalisektoreilla. Tiedämme teidän tekevän raskasta työtä. Joskus varmasti kestää kauan ennen kuin ihmiset itse huomaavat kuinka paljon heidän terveydellinen ja materiaalinen tilanteensa on parantunut. Jatkakaa hyvää työtänne!
Toivottavasti ihmiset projekteissanne oppivat itse auttamaan itseään. Olemme aina valmiita osallistumaan kehitystyöhön kanssanne.

Heriel Kitururu kirjoittaa loppusyksyllä:

Hyvät Uhusianon jäsenet!
On hienoa saada kirjoittaa Uhusianon julkaisuun ensimmäistä kertaa. Haluaisin kertoa teille tunteistani ja kokemuksistani näinä kuutena kuukautena.
Kuten saatatte muistaa, olen eläkkeellä oleva virkamies. Eläkkeellejäänti täällä merkitsee yhteyden menettämistä ystäviin ja koko yhteiskuntaan.
Kun Uhusiano palkkasi minut koordinaattoriksi, on kuin olisin herännyt henkiin uudelleen. Asiat muuttuivat, tunnen itseni nuoreksi ja hyödylliseksi. Olen täynnä energiaa kiipeämään vuoria Hombozaan ja Mongween tapaamaan erilaisia ihmisiä, keskustelemaan heidän ongelmistaan ja mahdollisista ratkaisuista.
Minusta tuntuu tulleen eräänlainen pr-virkailija, joka tarpeiden ja ongelmien ratkaisuun tarjoaa suomalaisten kansalaisjärjestöjen hyvää työtä ja mahdollista apua.
Lopuksi haluaisin onnitella teitä kaikkia hyvästä tehdystä työstä, jota kansalaisjärjestöt tässä maassa tekevät. Jatketaan samaan tapaan!

Jaakko Keränen
Kirjoittaja on tamperelainen lääketieteen opiskelija ja diplomi-insinööri.

Suhteellisen vähin laittein kenttälaboratoriossa pystytään määrittämään rutiinidiagnostiikalla ulosteja veriparasiittejä sekä tekemään muita yksinkertaisia laboratoriotestejä.

Voiko Tansaniassa palella?

"*Auva sile! Habari za lelodi*?", tervehdin kiluguruksi terveysaseman portailla istuvia kyläläisiä. "*Anoga, salama, salama*" kuuluu vastaus. Tänä aamuna terveysasemalle on saapunut hieman yli sata ihmistä eli normaali määrä maanantaiksi. Eilen istuessani ja kuunnellessani katolisen kirkon messuun kerääntyneitä kyläläisiä aavistelinkin mitä tänään tuleman pitää: yskää, nuhaa ja vilustumisia. Tansaniassa on heinäkuussa talvi ja erityisen kylmä, ja tuulinen se on täällä vuoristoseudulla. "Miksi pitikään lähteä tänne Tansaniaan palelemaan?!" mietin ja napitan takkini kiinni ylös asti.

Uluguru-vuoriston lähemmäs kolme kilometriä korkeat huiput kohoavat jylhinä aivan Morogoron kaupungin vieressä kaksisataa kilometria Dar es Salaamista sisämaahan päin. Vuorten suojassa, lähimmältä maastoautokelpoiselta kärrypolulta vielä kahden tunnin kävelymatka päässä, 1200 metrin korkeudessa, elää omaa afrikkalaista päivärytmiään muruguru-heimoon kuuluva 4000 asukkaan Hombozan kylä ja sen pieni terveysasema (Dispensary). Terveysasema aloitti toimintansa vuonna 1991 Äetsän kehitysmaaseuran tukemana ja terveysaseman paikalliseen henkilökuntaan kuuluu neljä työntekijää: lääkäri (Rural Medical Aid), kätilö, terveydenhoitaja ja laborantti. Täällä jyrkän ja kapean vuoristopolun päässä vuorten kainalossa oli siis oma "Vuoristosairaalani", jossa trooppisten tautien koko kirjo käveli minua vastaan, mil-

loin kiluguruksi, milloin swahiliksi ja englanniksi tai toisinaan vain suomeksi, kun pidin paikallisen lääkärin tai terveydenhoitajan kanssa vastaanottoa. Apunani oli tansanialainen terveydenhoitaja, joka oli saanut Suomessa kolmivuotisen perusterveydenhoitajan koulutuksen ja osasi hyvin suomea, vieläpä hauskalla savolaiskorostuksella. Pääosan Hombozan vierailuni ajasta vietin kuitenkin terveysaseman laboratoriossa määrittäen mikroskoopilla veren malariaplasmodeita ja ulosteen sekä virtsan parasiittejä. Kylässä ollessani asensin terveysaseman henkilökunnan taloon sekä laukkuverstaalle aurinkokennovalot ja korjasin kylään jo edellisvuonna asennetut ompelukoulun aurinkokennot. Kuukauden mittaiseen Tansanian matkaan mahtui myös satoja kilometrejä lähes ajokelvottomia kärrypolkuja joita ajelin maastoautolla pitkin savannia ja vuoristoseutuja tutustuen Morogoron alueen muihin pikku terveysasemiin, Mgetan terveyskeskukseen ja Morogoron aluesairaalan toimintaan.

Terveyaseman potilaista suurin osa tuli vastaanotolle malarian, ripulin ja erilaisten suolistoparasiittien vuoksi mutta Hombozan vuoristoseudulla erityisesti lasten matotautien määrä on vähäisempi kuin alhaalla Morogoron laaksossa. Toisaalta kyläläiset käyvät olosuhteiden pakostakin usein laaksossa myymässä peltojensa antimia ja ostamassa kerosiinia, suolaa, sokeria ja ruokaöljyä takaisin kylään vietäväksi. Viimeistään näiltä matkoilta kyläläisten keskuuteen levisivät lähes kaikki ne taudit mitä trooppisen lääketieteen oppikirjasta voi löytää. Talviaika ja kylmä ilmanala vuoristossa toivat vielä oman lisänsä ylähengitysteiden infektioiden esiintyvyyteen. AIDS:n suhteen Tansaniassa tilanne vaihtelee riippuen siitä mistä mantieteellisestä alueesta on kyse. Kaupunkien sairaaloissa kerättävästä verestä on HIV-positiivista 20%...40%. Kaikkialla mistä saa Coca-Colaa on suuri mahdollisuus saada myös AIDS. Siellä missä väestön ja tavaran liikkuvuus on helppoa, leviävät sukupuolitaudit myös nopeasti. Afrikassahan AIDS on erityisesti heteroseksuaalien ja nuorten ongelma. Koska sairaanhoitajien ja laboranttien palkat ovat vain murto-osa siitä mitä tarvitaan perheen elättämiseen, monet isoissa sairaaloissa työskentelevistä naisista hankkivat lisäelantonsa iltaisin prostuutiolla.

Tansanian terveydenhuolto yskii pahasti resurssien riittämättömyyden edessä, kuten asian tila on kaikissa muissakin kehitysmaissa. Antibioottihoidot ovat kolmen päivän mittaisia ja terveysasemilla keskitytään hoitamaan vain sellasia oireita mihin on olemassa lääkkeitä: tämän vuoksi potilailta ei kannata edes mitata verenpainetta tai katsoa korvia. Kaupunkien apteekeista saa kyllä kaikkia länsimaissa tunnettuja mutta myös jo sieltä myynnistä poistettuja valmisteita, jos vain potilaalla on rahaa. Siprofloksasiinilääkkeet maksavat kolmasosan Suomen hinnoista mutta tansanialaiset hinnat ovat tavallisen ihmisen ulottumattomissa kun yhden tabletin hinta on

neljännes miehen tai puolet naisen keskimääräisestä kuukausipalkasta. Valtion sairaaloissa anestesialääkkeistä ei käytännössä ole, vaan lähes nopein tapa päästä leikkaukseen on ostaa itse tarvittavat lääkkeet ja leikkausveitset. Mikään täkäläisessä sairaanhoidossa ei ole kertakäyttöistä: muoviruiskut sterilisoidaan höyryssä aina uudestaan ja uudestaan kunnes asteikko on kulunut pois, ja kertakäyttöiset leikkaushansikkaat pestään uutta käyttöä varten.

Tansaniassa näkemästäni ja kokemastani valtaosa oli kuitenkin rohkaisevaa. Varsin yksinkertaisin menetelmin ihmisten terveydentilaa ja elämän laatua voidaan huomattavasti kohentaa. Koska terveysasemien palvelut ja lääkkeet ovat ilmaisia, kyläläisiä myös käy runsaasti sieltä apua hakemassa. Vaikka päivittäin vastaanotolle tuli potilaita joilla oli runsaasti arpia paikallisten parantajien viiltelyhoidosta, yhä useampi kyläläinen luottaa ensisijaisesti terveysaseman hoitoon ja sen tehoon. Perinteisessä viiltelyhoidossahan parantaja tekee kipukohtaa ihoviillon, täyttää sen rohdoilla ja neuloo haavan kiinni. Morogoron-alueen terveysasemilla rokotusohjelmat ovat lähteneet hyvin käyntiin ja tavoittavat suuren määrän ihmisiä. Rokotusohjelmat tuovat odottavan äidin helposti mukaan neuvolajärjestelmän palveluiden käyttäjäksi ja synnytyksistä yhä suurempi osa tapahtuu terveysasemilla. Useille terveysasemalle on hankittu aurinkokennolla tai kerosiinilla toimiva jääkaappi joka mahdollistaa varsin hyvän rokotusuojan koko kylän väestölle: diphtheria, pertussis, tetanus ja polio. Jokaisen viikon keskiviikko on Hombozan terveysasemalla yleinen rokotuspäivä ja olinkin siellä mukana rokottamassa kolmen tunnin aikana 65 alle 5-vuotiasta lasta ja 85 odottavaa äitiä. Ja tämä potilasmäärä oli aivan normaali keskiviikkoaamupäivän kävijämäärä!

Työskentely kehitysmaassa ja sen terveydenhoidossa, niin opiskeluvaiheessa kuin sen jälkeenkin, tuo uutta ulottuvuutta kokeilijan maailmankuvaan. Opiskeluvaiheessa kokemusta voi hyödyntää melkein kaikissa tiedekunnissa osana kehitysmaalääketieteen opintojaksoa tai käytännön orientoitumisessa esim. pediatriassa. Kovin valmiita ja tallattuja polkuja ei tähän tosin vielä ole mutta oman aktiivisuuden avulla moni opiskelutoverini on löytänyt itsensä mitä eriskummallisimmilta paikoilta maailman eri kolkista. Afrikan arkipäivän elämä näyttää aivan toisenlaiselta omin kuin television silmin. Milloin jokin toimintatapa on luonnollinen ja totuttu meillä Suomessa, on kaikki vastaavassa tilanteessa ajateltava uudestaan afrikkalaisessa kulttuurissa - ja hyväksyttävä nöyränä ettei sitä sittenkään ymmärrä. Maailmaa sielläkään ei voi parantaa muuta kuin yhden ihmisen kohdalla kerrallaan, mutta jotakin uutta voi siellä tuoda takaisin sisällään. Tansaniassa kaikki tapahtuu omalla tavallaan pole pole eli verkkaisesti. □

Lähettäjä:

Uhusiano ry
Kehypaja
Kivirannantie 32
74130 IISALMI

FINLAND - MOROGORO - TANZANIA

UHUSIANO

Tehokopiointi Ky
Tampere 1995